

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА ПРО КАФЕДРУ МІКОЛОГІЇ ТА ФІТОІМУНОЛОГІЇ

Кафедра мікології та фітоімунології була заснована в 1993 р. на базі однойменної спеціалізації, що існувала з 1925 р. Кафедра готує бакалаврів та магістрів біології за спеціалізацією «мікологія та фітоімунологія» за очною та заочною формою навчання. Дотепер це єдина в системі вищої освіти України кафедра, що готує мікологів.

Випускники кафедри можуть працювати в мікологічних, фітопатологічних та мікробіологічних лабораторіях, у галузі рослинництва та захисту рослин від хвороб, на підприємствах харчової та фармацевтичної промисловості, на біотехнологічних підприємствах де використовуються культури грибів, у службах екологічного моніторингу та карантину рослин, в науково-дослідних інститутах біологічного і медичного напрямків; займатися викладацькою діяльністю в навчальних закладах.

Дослідження грибів у Харкові розпочалося відразу ж після створення університету. Відповідно, харківська мікологічна школа має 200-річну історію. Починаючи з Ф.А. Делявіня (1767-1826 рр.) в університеті працювали такі видатні мікологи та фітопатологи як В.М. Черняєв, М.В. Сорокін, Л.С. Ценковський, А.О. Потєбня, Т.Д. Страхов, Т.В. Ярошенко та ін.

Кадровий склад кафедри: кафедру очолює кандидат біологічних наук С.М. Шамрай. У штаті кафедри працюють один доктор наук (проф. Шкорбатов Ю.Г.) та три кандидата наук (доцент Шамрай С.М., доцент Акулов О.Ю., доцент Усіченко А.С.), серед яких один має почесну відзнаку Заслужений працівник освіти України. Кафедра традиційно посідає високі позиції у загально університетському рейтингу кафедр і перше місце серед кафедр біологічного факультету.

За останні п'ять років випускниками кафедри були захищені одна докторська та сім кандидатських дисертацій за спеціальностями «мікологія», «фітопатологія», «біотехнологія» та «генетика».

Кафедра плідно співпрацює з інститутами, що підпорядковані Національній академії наук України та Національній академії аграрних наук. Має чотири філії: в інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН, Українському науково-дослідному інституті лісівництва НАН, Інституті рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН та Інституті овочівництва та баштанництва УААН. Філії використовуються як бази для проведення практик та написання дипломних робіт.

Мікологічний гербарій (фунгарій) CWU (Muc) є складовою частиною наукового гербарію Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Його було створено у 1825 р. видатним харківським ботаніком та мікологом В.М. Черняєвим. Цей гербарій є найстарішою науковою колекцією грибів в Україні, яка станом на цей час нараховує нараховує близько 40 тисяч зразків. Гербарій внесений до переліку гербаріїв світу «Index Herbariorum» і є Національним надбанням України.

Колективом кафедри протягом останніх років були видані 2 підручники для ВНЗ з гримом МОН («Загальна мікологія» та «Флористичний аналіз в мікології»); 4 навчальних посібники для ВНЗ: «Слизовики», «Основи загальної систематики», «Основи польових досліджень» та «Основи медичної мікології» та 3 методичні рекомендації для ВНЗ. Також співробітниками кафедри підготовлено комплект

мультимедійних навчальних матеріалів для усіх загальних та більшості спеціальних навчальних курсів.

Основні напрямки наукової роботи кафедри: біорізноманіття, систематика грибів, екологія грибів, фітопатологія, імунітет рослин, медична та ветеринарна мікологія, мікотоксикологія, дослідження грибів-деструкторів та захист матеріалів від пошкодження ними, промислове культивування макро- та мікроскопічних грибів, а також біотехнологія грибів. Співробітники кафедри приймають активну участь у міжнародних науково-дослідних проектах. Наукова робота здійснюється у співпраці з мікологами та фітопатологами провідних наукових центрів світу з 25 країн (Австрія, Аргентина, Білорусь, Бельгія, Ізраїль, Італія, Іспанія, Канада, Китай, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, ПАР, Польща, Росія, Словенія, США, Тайвань, Україна, Фінляндія, Франція, Чехія, Швеція, Естонія та Японія).

Протягом останніх років на кафедрі проводяться інтенсивні дослідження мікобіоти України та інших країн світу. Цими дослідженнями охоплена ціла низка природоохоронних територій України. В результаті цих досліджень було виявлено біля 1000 видів, що є новими для України та кілька - новими для науки. За результатами наукової роботи за участю співробітників кафедри було видано «Попередній список афілофороїдних грибів України», монографію «Гриби заповідників та національних природних парків лівобережної України» у 2 томах, а також нове видання «Червоної книги України».

Кафедра приділяє значну увагу профорієнтаційній роботі серед школярів та роботі з обдарованою молоддю. Зокрема, в межах цієї діяльності були підготовані 11 навчальних посібників для середньої школи з грифом МОН. Молоді вихованці кафедри займають призові місця на Міжнародних олімпіадах з екології та мікології, Всеукраїнських біологічних олімпіадах, конкурсі-захисті робіт Малої академії наук, Всеукраїнському турнірі юних біологів, хіміко-біологічному турнірі ім. І.І. Мечнікова, а після закінчення школи продовжують навчання на кафедрі мікології та фітоімунології ХНУ ім. В.Н. Каразіна.

Перелік навчальних дисциплін кафедри мікології та фітоімунології

№	Дисципліна	Викладач
Бакалаври		
ЗАГАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ		
	Вірусологія	Шамрай С.М., к. б. н., в.о. зав. каф., доцент
	Ґрунтознавство	Усіченко А.С., к.б.н., доцент
	Прикладна мікологія	Акулов А.Ю. к. б. н., доцент
	Розділ «Фітоімунологія» курсу «Імунологія»	Акулов А.Ю. к. б. н., доцент
ВИБІРКОВІ ДИСЦИПЛІНИ		
Спецкурси і спецпрактикуми		
	Об'єкти та методи досліджень в мікології та фітоімунології	Акулов А.Ю. к. б. н., доцент
	Загальна та сільськогосподарська фітопатологія	Акулов А.Ю. к. б. н., доцент
	Загальна мікологія	Усіченко А.С., к.б.н., доцент
	Молекулярні основи імунітету рослин	Шамрай С.М., к. б. н., в.о. зав. каф., доцент
	Захист рослин	Усіченко А.С., к.б.н., доцент
	Систематика грибів	Акулов А.Ю. к. б. н., доцент
	Методи польових досліджень	Шамрай С.М., к. б. н., в.о. зав. каф., доцент
	Лісова фітопатологія	Усіченко А.С., к.б.н., доцент
	Генетика грибів	Шкорбатов Ю.Г., д.б.н., професор
	Карантин рослин	Прилуцький О.В., асистент
	Діагностика хвороб рослин	Яцюк І.І., асистент
	Методи експериментальної мікології	Неділько О.П., викладач
	Методи фітопатологічних досліджень	Усіченко А.С., к.б.н., доцент
	Промислове культивування грибів	Яцюк І.І., асистент
	Біорізноманіття грибів з основами мікосозології	Прилуцький О.В., асистент
Магістри		
ВИБІРКОВІ ДИСЦИПЛІНИ		
Спецкурси і спецпрактикуми		
	Методика викладання у вищій школі	Прилуцький О.В., асистент
	Методологія та організація наукових досліджень	Акулов А.Ю. к. б. н., доцент
	Охорона праці в галузі	Прилуцький О.В., асистент
	Мікробіологічна токсикологія	Акулов А.Ю. к. б. н., доцент
	Біокорозія матеріалів	Неділько О.П., викладач
	Методи просторового аналізу в мікології	Яцюк І.І., асистент
	Фізіологія грибів	Яцюк І.І., асистент
	Методи систематики грибів	Акулов А.Ю. к. б. н., доцент
	Цитоморфологія грибів	Шкорбатов Ю.Г., д.б.н., професор